3 ـ رەتكى ورتالىقتىكى شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىندەگى اڭگىمە ئاماجلىسىنىڭ رۇحىن ۋىرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيلى

جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇۋغا قۇلشىنايلى

سونى ئورىس، جاڭا پەرزەنت، تىك كەرەمەت

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇرىنغى كوكتەم ساماللى جەتە بەرمەيتىن قىيىن شەتتەگى باتىس بولۇك تاريخىتاغى ەڭ جاقسى گۈلدەنۇ ـ داموۋ ئداۋىرىن قارسى الدى، شىنجياڭدا ـ عى 25 ميللىون ئار ۋلت پەرزەنتنىڭ تالاي جىلدان بەرگى تىنىشتىق پەن ورىنقىلىق جۇنىندەگى ارمان ـ تىلەگى ورىندالىپ، حالىق كوڭلى ورىنقىتى، جۇرت رايى جاغمدى، بىرىككەن كۈش جەتكىلىكتى بولغان جاڭا لەپ ايگىلەندى.

باتىس بولىكتىڭ سونى ئورىسى:

"كەدەيلىك ىشىندەگى كەدەيلىكتىڭ" جاڭا بەت ـ بەينەسى ايگىلەندى

كۈزگى كۈننىڭ تۇستەن كەينگى شاغى، ئپايزاۋات اۋدانى جامباز اۋىلى جىبەكشى قىستا ـ عندا قىزىل، كوك توبەلى ۋىلەر قاز ـ قاتار تىزىلگەن. 80 جاستاغى يىمىت اسەن ئجۇزىم سو ـ رەسىنىڭ استىندا جاڭا عانا قايناغان ئبىر شاۋگىم شايدى ئىشپ وتىر.

بۇگىنگى بەت ـ بەينەمەن ايقىن سالىسترما قا ـ لىپتاسترعان: بۇرىنغى شىنجياڭدا نەگزدىك شارت ـ جاغدايى ئالسز، جاراتلىستىق اپات ئجىي تۇبلادى، كەدەيلىك ۋزاق ۋاقىت لاڭ سالدى. ەلـ ـ مىزدىڭ "ئۇش رايون، ئۇش وبلىسىنىڭ" ئبىرى رەتىندە، وڭتۇستىك شىنجياڭداغى 4 ايماق ـ وبلىس قارلى ئۇسترت پەن قۇمدى شولدەردىڭ اراسىندا بولدى، وعان قوسا، ئبىر مەزەت ئدىني ۋشقارى كۇشتەر مەن زورلىقتى كۇش لاڭكەستىكتىڭ ازدىر ـ ۋىنا ۋشراپ، كەدەي، مەشۇ بەت ـ بەينەنى وزگەرتۇ قىيناسپ، "كەدەيلىك ىشىندەگى كەدەي ـ لىك" قايعىسى كولەڭكەدەي قالماي قويدى.

"بۇرىن شاي دەمدەۋ سۇدىڭ قىشقلىتىم، تۇزدى ئدامىن كەترۇ ئۇشىن ەدى". يمىت: نەشە ۋرپاق ادامداردىڭ حاۋىپسز سۇ تۇتىنۇ ارما ـ نى ئدال مەنىڭ داۋىرىمدە سىكە اسارىن كىم ويلا ـ عان، ـ دەدى.

مىڭداعان جىلدان بەرى، "كولشىك سۇى"، "قىشقلىتىم، تۇزدى سۇ" سۇ توتەنشە تاپشى وڭىر ـ دە تۇرمىس كەشىرپ جاتقان ادامداردىڭ كەدەيلىك جانە اۋرۇ جاغدايىن اسقىندىرپ، بۇدان قۇتىلۇعا دار ـ مەندەرى جەتپەي كەلدى. 2019 ـ جىلدىڭ سوڭىنا كەلگەندە ەلمىزدە شىنجياڭنىڭ ئپايزاۋاتىن قامتە ـ عان مولشەرمەن 25 مىڭ كەدەي حالىقتىڭ اۋىز سۇ حاۋىپسزدىگى ولشەمگە جەتپەگەن، مۇنىڭ ىشىندە ئپايزاۋات اۋدانى 60%تەن استامىن ۋستايدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شەشۇشى شايقاسىنىڭ شەشۇشى جەڭىسىنە جەتەتىن جىلدا شىنجياڭ اۋىز سۇ حاۋىپسزدىگىندەگى "ولقىلقتار ـ دى" جەدەل تولقىتادى. سۇ قاينارىن، قورشاعان ورتانى، قارجىنى، ينجەنەريا مەرزىمىن ارقاۋ ەتكەن "قالا اتتاپ سۇ باستاۋدان" قامال الۇ شايقاسى جەدەل ورىستەدى: ينجەنەريا 3 اۋداندى باسپ ئوتىپ، 100 كيلومەتردەن استام شالعايداعى مۇزتاۋ شىڭىنىڭ مۇزدىقتارى مەن قار سۇلارىن تۇراقتى ساپالى سۇ قاينارى رەتىندە باستاپ اكەلدى، ينجە ـ نەريانىڭ 2000 كيلومەترگە جۇىق قۇبىر جولى تا ـ زارتلىپ سىڭعىرلاپ اققان تۇنىق سۇدى ئار وتبا ـ سنا جەتكىزدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ اتقارىلعاننان بەرى، شىنجياڭ اۋىل ـ قىستاق اۋىز سۇ حاۋىپسز ـ دىگى ينجەنەريالىق جالپى 400دەن استامىن جۇر ـ گىزىپ، 12 ميلليارد 200 ميلليون يۋان قارجى قوستى. بىيل ەڭ سوڭعى 15 مىڭ 300 ادامنىڭ "الاڭسز سۇ" مىشۇنە ىلەسە، جۇڭگوداعى ەڭ ۇلكەن قۇاڭشىلىق ئوڭىر سۇ مەن قۇم، جاقسىلىق پەن تاۋقىمەت ارالىندىعى شايقاستا تاريخي سىپاتتى جەڭىستەرگە قول جەتكىزدى.

2019 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن شىنجياڭدا 2 ميلليون 923 مىڭ 200 ادام مۇلدە كەدەيلىكتەن ارىلىپ، كەدەيلىكتىڭ تۇلۇ سالىسترماسى 2013 ـ جىلعى 19.4%تەن 1.24%كە ئتۇستى. "ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ئۇشتى قامتاماسىز ەتۇدەگى" كور ـ نەكتى ماسەلەلەر نەگىزىندەن شەشىلىپ، ئوندە ـ رىس، تۇرمىس شارت ـ جاغدايى بارىنشا جاڭ ـ سارىدى، اسرەسە، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ مىندەتـ ـ نىڭ جۇزەگە اسىرىلۇىنا نەقىال جەتكىزىپ كەلگەن ئبىر توپ بوگەتتىك ماسەلەلەر تاريخي سىپاتتى شەشىمگە يە بولدى.

بەيقۇت ۋىلەرگە كوشپ كىرىپ، حاۋىپسز، تازا سۇ ئشتى... كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ تاۋ ـ دالا، اۋىل ـ ايماقتاردى زور وزگەرىسكە بو ـ لەدى: تيانشان الابىندا ۋزدىكسز ورىستەتىلگەن جالپى حالىقتىڭ سالاماتتىعىن تەكسەرۇ سان مىڭدا ـ عان وتباسىلارعا تيىمدىلىك جەتكىزدى، تۇبەركۇلەز اۋرۇىنا شالدىققان 140 مىڭنان استام ناۋقاس ەمدەلدى؛ ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان 670 مىڭنان استام كەدەي وتباسىنىڭ حاۋىپسز تۇرعىن ۋيدە تۇرۇى جۇزەگە اسىرىلىپ، اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەي حالىقتىڭ قاتەرلى ۋيلەردە تۇرۇ تاريخى ئۇزىلدى ـ كەسىلدى ياقتالدى.

"بۇرىن قانشا قۇلشىنساڭ دا كەدەيلىكتەن ارىلا المايتىن ەدىڭ". يارىكەن وزەننىڭ مىڭ جىلدىق سۇ اپاتى ۋرپاقتار بويى تاۋ قوينىنا "قاماپ" كەلگەن جاغداي ئۇيى كوشىرىلگەن ماعۇ ـ رىپ مۇرابانى ۋمتىسزدىك قۇينا باتىرا جازداعان بولاتىن. ول: قاتپار ـ قاتپار تاۋلار قۇددى قالتقى سياقتى كەدەيلىكتى قۇپ سالۇعا، دوڭگەلەك داۋ ـ لەتكە جەتۇگە مۇمكىندىك بەرمەي كەلدى، ـ دەدى.

قونىس جاڭالاپ كوشۇ ارقىلى 170 مىڭعا جۇىق كەدەي ەگىنشى ـ مالشى مەملەكەت پەن جەرگىلىكتى ۋكىمەت قوسمشا قاراجات بەرەتىن حاۋىپسز ۋيلەرگە كوشپ كىردى. بىيك ـ بىيك تاۋ قوينۇىنان، ئشول دالا توسىنەن جازىقتاعى جاسىل القاپقا دەيىن قاراماققا جاي "قادام" كو ـ رىنگەنمەن، ئىس جۇزىندە "مىڭ عاسىردى" ارتقا تاستادى.

قازىر جاسىل القاپتاردى ارالاساڭز، ئشول ئجازىرانىڭ داڭعىل جولدارعا اينالىپ، كونەنىڭ ورىن جاڭا باسقان قارىشتاۋلاردى كورىپ عانا قالماي، حالقتىڭ كوڭلى كوتەرىڭكى، كادىر ـ بۇقا ـ را ئبىر نىەتتە بولعان رۇحانى بەينەنى دە سەزىنە ـ سز. بايىرعى جىبەك جولى جۇڭگونىڭ وسزامادا ـ ندىرۇ قۇرىلىسىنىڭ نقشام كورىنسىنە اينالدى، وسناۋ توپىراقتا جاسىپ جاتقان ادامدار كەدەيلىك ـ تەن ارىلىپ، وسى زامانعى جاڭا تۇرمىسقا زور سە ـ نىممەن ايقارا قۇشاق اشتى.

تيانشاننىڭ جاڭا پەرزەنتى:

جۇمىستانىپ، شارۋاشىلىق قۇرىپ دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە ۋمتىلدى

"ئۇي ماڭايىندا جۇمىستانۇدى بۇرىن ويلاۋ ـ عا دا باتىلمىز بارمايتىن". "قىزمەتكەر" قاتارىنا قوسىلعان ئانۇارنىساحان دولاي بىلاي دەدى: بۇرىن لوپ اۋدانى لوپ قالاشعى قىرقاش قىستا ـ عندا كۇن توبەگە تاياعاندا عانا، ەكى ـ ۋشتەن توپتاسپ "تامعا سۇيەنە كۇنگە قاقتالىپ وتىرعان" قىستاق تۇرعىندارىن كورەتىنبز.

"قازىر وقۇعا باراتىنى بار، قىزمەتكە شعاتىنى بار، قىستاق تاڭەرتەڭنەن كەشكە دەيىن دۇمانعا بولەنىپ جاتادى، تۇرمىس دەڭگەيى جوعارىلادى، تۇرمىس ئرىتىمى دە تەزدەدى"، ـ دەدى ئانۇارنى ـ ساحان تەبىرەنە.

جۇمىستانۇ ـــ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدى ىلگەرىلەتۇدىڭ ەڭ ئونەمدى، ەڭ توتە جولدارىنىڭ ئبىرى. شىنجياڭدا، اسرەسە، وڭتۇس ـ تىك شىنجياڭداعى 4 ايماق ـ وبلىستا كەدەي حالىق كوپ، كاسىپ سالالارىنىڭ داموى ارتتا قالعان، جۇ ـ مىستانۇ ارناسى تار، كەدەي بۇقارانىڭ جۇمىستانۇ ارقىلى كەدەيلىكتەن ارىلۇ تىلەگىن قاناعاتتاندىرۇ قيىن. سوندىقتان شىنجياڭ جۇمىستانۇ ارناسىن ۋز ـ دىكسز كەڭەيتىپ، جۇمىستانۇ كەڭىستىگىن ۋلعاي ـ تىپ، جۇمىستانۇ "كولشىگىنىڭ" سىيمدىلىعىن ارتـ ـ تىردى.

2017 ـ جىلى كىيم ـ كەشەك زاۋودىنا العاش كەلگەن كەزىندە مارالباسى اۋدانىنىڭ دىقانى گۇلنىسا كەرىم الاڭداعان بولاتىن. ول سياقتى 100 نەشە ايەل جۇمىسشى مەيلى بۇكىل اۋداننىڭ قايسى اۋىل ـ قالاشعىنان كەلسە دە، دەرلىكتەي تىگىن ماشىناسىن ىستەتىپ كورمەگەن ەدى.

گۇلنىسا تۇرعان كاسىپورىن ولارعا ەڭبەكاقى بەرىپ 3 اي باۋلىدى، بۇنىڭ ارتقى جاعىندا جەرگـ ـ لىكتى ۋكىمەتتىڭ قىزمەتكەرلەردى باۋلۇعا قوسقان كوپ مولشەردەگى قوسمشا قاراجاتى بار ەدى.

ىشكى داموۋ قوزعاۋشى كۇشى مەن داموۋ ومىرشەڭدىك كۇشىن ارتتىرعاندا عانا، كەدەيلىكتەن ارىلعاننان كەيىنگى داموۋعا، بايىاندىلىققا شىنايى كە ـ پىلدىك ەتۇگە بولادى. "شەبەرلىككە باۋلىنۇ ارقـ ـ لى جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسىرعان بۇقارا بارعان ساين كوبەيدى، كەدەي ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ نازارى بىرتىندەپ داموۋعا بۇرىلدى"، ـ دەدى پوسكام اۋدانى تۇڭان اۋىلدىق پارتكومىنىڭ شۇجيى ژاڭ شۇحۇي.

تەك وتكەن 5 جىلدا شىنجياڭنىڭ توقماشـ ـ لىق، كىيم ـ كەشەك كاسىپ سالاسى تۇراقتى مال ـ مۇلككە جالپى 170 ميلليارد يۋاننان استام قارجى قوستى، تىڭنان 2200دەن استام توقماشلىق، كىيم ـ كەشەك كاسىپورنى كوبەيىپ، تىڭنان جۇمىستانعاندا ـ دار جالپى 450 مىڭنان استى. ەڭبەك شوعىرلانعان كاسىپ سالاسى مەن كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كاسىپ سالاسىن كۇش سالا دامىتۇمەن بىرگە، شىنجياڭ تاعى ەڭبەككۇشتى باسقا كاسىپكە ويىستىـ ـ رىپ جۇمىستاندىرۇدى بەلسەنە ۋىمداستىرىپ ورىستەتىپ، كاسىپورىندارداڭ كەدەي وڭىرلەردە ـ گى، اسرەسە، ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىـ ـ رىلعان كەدەي وتباسىنىڭ ادامدارىن ئتىپتى دە كوپ قابىلداۋعا شابىتتاندىردى.

2 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جو ـ نىندەگى اڭگىمە ئماجلىسى اشىلعاننان بەرى، شىنجياڭدا تىڭنان جۇمىستانعان ادام سانى 2 ميلليونعا جۇىقتاپ، ەڭبەك قابىلەتى بار بارلىق كەدەي وتباسىنىڭ، از دەگەندە، ئبىر ادامى جۇ ـ مىستانۇىن جۇزەگە اسىردى. شەبەرلىگى، دىستەيتىن جۇمىسى، تاباتىن اقشاسى بولۇ شىنجياڭداعى اۋىر كەدەي وڭىرلەردەگى ئار ۋلت بۇقاراسىنىڭ تۇرمىـ ـ سىنىڭ "نەگزىنە" اينالدى. "اقشا قاپشىعىنىڭ" قامپايعانى جەرگىلىكتى بۇقارانىڭ كۇرەس رۇحىن بارعان ساين نىعايتىپ، تاماشا تۇرمىسقا دەگەن ئۇمىتىن اناعۇرلىم كۇشەيتە ئتۇستى.

جۇڭگونىڭ تىڭ كەرەمەتى:

كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، حالىقتى الاڭسز ەتىپ، بولاشاق اشتى

ۋشقارىلىق پەن زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك كەدەرگىلىك جاساعان جاغدايدا، بۇكىل ەلدە جوعا ـ رىدان تومەنگە دەيىن جۇمىلا، قول ۋستاسا كەدەيـ ـ لىكپەن شەشۇشى شايقاسقا تۇسكەن پارمەندى كۇش شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلعىنا دا ەلەۋلى ۋلەس قوستى. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ كەدەي بۇقارانى ىشەر اسقا جارىتىپ قانا قويماي، قارتايعاندا كۇتىمگە الناتىن، بالالار وقي الاتىن بولۇدى جۇزەگە اسىرىپ، كەدەي اۋىل ـ قىستاقتار ـ دان ئان اۋىنى شعاندىداپ، ئار وتباسىلاردان جايدا ـ رىلىق مۇندالاۋىنا مۇمكىندىك جاسادى، ئتىپتى 25 ميلليون شىنجياڭ پەرزەنتىن اناعۇرلىم كوپ تابىس سەزىمىنە، باقىت سەزىمىنە، حاۋىپسزدىك سەزىمىنە يە ەتىپ، حالىق كوڭلى ورنىقتى، جۇرت رايى جاغمـ ـ دى، بىرىككەن كۇش جەتكىلىكتى بولعان جاڭا لەپ ايگىلەندى.

ومىرىندەگى تۇڭعىش ەڭبەكاقسىن العاندا، اجراسۇ سەبەپتى ەكونومىكالىق قاينارىنان ايرىلـ ـ عان ديقان گۇلباھارام قادىر تەبىرەنگەندىگىنەن كوزىنە جاس الىپ: "قوس قولىما سۇيەنىپ كىرىس كىرگىزە الامىن دەپ ەشقاشان ويلاپ كور ـ مەپپىن"، ـ دەدى.

وڭتۇستىك شىنجياڭنىڭ 4 ايماق ـ وبلىسىندا گۇلباھارام سياقتى وتباسلار كوپ كەزدەسەدى. ۋزاق ژاڭتتان بەرى، ئدىني ۋشقارى يدەيانىڭ از ـ دىرۇىنا ۋشراعاندىقتان، ايەلدەر تەك كۇيەۋلەرىنە "باعىنىشتى بولىپ" ئومىر سۇرگەن.

ئبىر توپ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كاسىپور ـ نىنىڭ جانە كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحنىڭ ىركەس ـ تىركەس قۇرىلۇىنا بايلانىستى، ئتىپتى كوپ ايەل زاۋودقا كىرىپ جۇمىس ىستەپ، "بالا مەن قازان ـ وشاقتان اسا المايتىن، اقشا كەرەك بولسا كۇيەۋىنە الاقان جايماتىن" كۇنگە تۇبەگەيلى قوش ايتىپ، وتباسىنداعى ورنى جوعارىلادى. ولاردىڭ قولاڭ شاشى جەلبىرەپ، جۇزدەرىنەن كۇلكى ئۇيىرىلدى، قازىر سەنمەدى دە اشىق ـ جارقىن وسى ايەلدەردىڭ كوبى نەشە جىلدىڭ الـ ـ دىندا قارا بۇرقا مەن بۇركەنىش وراپ، وتباسـ ـ نان دا، اۋىلدان دا شعا الماي قالعان.

"قازىر ورنىقتى قىزمەتىمىز بولعاندىقتان، تۇر ـ مىستا قاندداي قىينشىلىققا جولىقساق تا ئوزىمىز شەشە الاتىن بولدىق"، ـ دەدى تەحنيك جۇمىسشـ ـ لار مەكتەبىندە باۋلىنعان گۇلباھارام كاسىپ جۇمىسـ ـ شىسىنا اينالىپ، قىزمەت بارىسىندا وزىنە دەگەن سەنىمىن بىرتىندەپ تاۋىپ الدى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدىڭ حالىققا تيىمدىلىك جەتكىزۇ جەلىلەس سىياساتتارىنىڭ زور كۇشپەن اتقارىلۇى شىنجياڭداعى ئار ۋلت ەڭبەكشـ ـ لەرىنە كۇرەس جۇرگىزىپ جەڭىسكە جەتۇ ارناسىن ىركىلىسسىزدەندىرىپ، ومىرلەرىنىڭ ئماندى وتۇىنە تۇعىر ازىرلەپ بەردى، بۇقارانىڭ تۇرمىسى كۇن ساين جاقسارىپ، قوعام ورنىقتى، حالىق تىنىش ئومىر، شات ـ شادىمان ىرشلىك كەشىرگەن تاما ـ شا جاعداي جارىققا شعىپ، كادىرلار مەن بۇقارانىڭ بايلانسى دا ئۇن ـ ئتۇنسز وزگەردى.

"كادىرلار كۇندە كەلەتىندىكتەن، ەزىلىپ ۋيقتاي بەرۇدەن ۋيالاتىن بولدىق"، ـ دەدى كەريا اۋدانى تۇراقاز اۋىلى تۇراقاز قىستاعىنداعى كوپتەگەن كەدەي وتباسلارى.

كەدەيلىكتەن ۋاعىندا ارىلۇ ئۇشىن، نەشە 100 مىڭ كادىر نەگزگى ساتىعا بارىپ، اۋىل ـ قىستاق ـ تاردا تۇرىپ، كەدەي وتباسلارىنا كومەكتەسىپ ولاردى سۇيەمەلدەدى. "كادىرلاردىڭ" ەڭبەگى اۋىل ـ قىستاقتا زور وزگەرىس تۇدىرىپ قانا قويماي، بۇ ـ قارانىڭ نەگزگى ساتى ۋيمىنا دەگەن سەنىمى مەن قولداۋىنا دا قول جەتكىزدى. قازىرگى اۋىر كەدەي قىستاقتاعى جاس، قايراتتى ەڭبەككۇشتەر وندىرىسپەن قاربالاس شۇعىلدانىدى، وتباسىندا قالعان قارتتار ئاربىر كادردىڭ اتىن وزىنە جاقىن تارتىپ ايتاتىن بولدى.

قاراقاش اۋداندىق پارتكومىنىڭ شۇجيى جاڭ گۇانجۇن بىلاي دەدى: وڭتۇستىك شىنجياڭـ ـ داعى 4 ايماق ـ وبلىس كەدەيلىككە قارسى تۇرۇدىڭ، بولشەكتەۋشىلىككە قارسى تۇرۇدىڭ ئبـ ـ رىنشى شەبىنە ورنالاسقان، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ كەدەي وڭىرلەردىڭ مەشۇ بەت ـ بەينە ـ سىن وزگەرتەتىن، حالىق تۇرمىسىنا جاپىاي تىيمدىـ ـ لىك جەتكىزەتىن ماڭىزدى شارا بولىپ قانا قويماي، ونان دا ماڭىزدىسى، جۇرت رايىنا جەتەك ـ شىلىك ەتىپ، پارتيانىڭ بىيلىك جۇرگىزۇ نەگزىن بەكەمدەيتىن شەشۇشى شارا سانالدى.

"ولاردىڭ جانارىنان كەدەيلىكتەن ارىلتۇدىڭ شىنايى جەتىستىكتەرىن كورە الاسز". جەرگىلىكتى ورىنداعى كادىرلار بىلاي دەدى: كەدەي بۇقارادان سالقىن قاباقتىق ازايىپ، ىستىق نقىلاس مولايدى؛ ۋرەي ازايىپ، قايسارلىق مۇندالادى.

نەشە ميلليون ادام كەدەيلىكتەن ارىلۇمەن بىرگە، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلعى جاعدايى ۋزدىكسز وڭالىپ، جاقسارىپ، كەزىندە زورلىقـ ـ تى كۇش لاڭكەستىك ئجيى تۇبلاتىن جايت تۇبە ـ گەيلى وزگەرىپ، ئۇرتىس 46 اي بويى زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك دەلوسى تۇبلمادى، ئار ۋلت بۇقاراسىنىڭ قوعام ورنىقتىلعى جانە بايىاندى تىنىشتىق جۇنىندەگى سەنىمدەرى كورنەكتى نـ ـ عايىپ، تالاي جىلدان بەرگى تىنىشتىق پەن ور ـ نىقتىلىق جۇنىندەگى ارمان ـ تىلەكتەرى ورىندالـ ـ دى. 2 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىندەگى اڭگىمە ماجلىسىنەن بەرى، شىنجياڭ ەكونومىكالىق، قوعامدىق داموۋدا جانە حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇدا بۇرىن بولىپ كورمەگەن جەتىستىكتەرگە قول جەتـ ـ كىزدى. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدى ىلگەرىلەتۇ، قوعام ورنىقتىلعىن قورعاۋ شىنجياڭنىڭ مىڭداعان جىلدان بەرگى ەڭ ۇلى تاريخي ئۇرىسى بولىپ قانا قويماي، شىنجياڭدى تاريختاعى ەڭ جاقسى گۇلدەنگەن، دامىعان كەزەڭگە دە جەتكىزدى.

3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىندەگى اڭگىمە ماجلىسىندە باس شۇجي شي جينپىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدى ۋزدىكسز ىلگەرىلەتۇ جۇنىندە ورنالاستىرۇ جاسا ـ دى: "كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ مەن جۇ ـ مىستاندىرۇدى جەبەۋ سىندى ەكى ئرى ئستى ۋزاق ژاقىت تاباندىلىقپەن ويداعىداي يگەرۇ كەرەك"، "قايتا كەدەيلەسۇدەن ساقتانۇدى قاداعا ـ لاۇ جانە كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ ئتۇزىمى مە ـ حانيزمىن اقاۋسزداندىرىپ، كەمەلدەندىرىپ، كە ـ دەيلىكتەن جالپى بەتتىك ارىلتۇ مەن اۋىل ـ قىستاقـ ـ تى گۇلدەندىرۇدىڭ ورگانيكالى ۋشتاسۇىن ۋزدىكـ ـ سىز ىلگەرىلەتپ، داموۋدىڭ ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن جانە داموۋدىڭ ومىرشەڭدىگىن باسا كۇشەيـ ـ تىپ، كەدەيلىكتەن ارىلعاننان كەيىن دە داموۋعا، با ـ ياندى بولۇعا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ كەرەك"... جاڭا تاريخي باستامادا تۇرىپ، تيانشان پەرزەنتتە ـ رى ىنتماقتى، جاراسىمدى، گۇلدەنگەن، باي، ور ـ كەنيەتتى، العا باسقان، تىنىش ئومىر، شات ـ شادىـ ـ مان ىرشلىك كەشىرگەن، ەكولوگياسى تاماشا جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇۋعا قۇلشىنىس جاساۋدا.

(جازۋعا قاتناسقاندار: جاۋ گى، لي جىحاۋ، حاۋ يۇي)

(شىنحۇا اگەنتىگىنىڭ 10 ـ ايدىك 26 ـ كۇنى ۋرىمجىدەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

قاشقار ايماعىندا دياگنوزى تۇراقتاندىرىلعان جاڭادان ارتقان ناۋقاس بايقالماعان، اۋرۇ بەلگىسى جوق 26 جۇ ـ عمدالۇشى جاڭادان ارتقان، تۇگەلدەي كونەئشار اۋدانىـ ـ دا، بارلىعى 10 ـ ايدىك 25 ـ كۇنگى اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشىلارعا تىعىز جاناسقاندار ەكەن.

قاشقار ايماقتىق اۋرۇدىڭ الدىن الۇ ـ تىزگىندەۋ ور ـ تالىعىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۇشىسى ژاڭ شيجياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: اۋتونومىالى رايوننان جانە قاتىستى ايماق، وبلىس، قالالاردان كومەككە كەلگەن تەكسەرۇ اتـ ـ رەتىنىڭ زور كۇشپەن قولداۋىندا قاشقار ايماعى ئبىر كۇندە 122 مىڭ تۇتىكشە كوبەيتىپ، 610 مىڭ ادامنىڭ نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇ قۇاتىنا يە بولدى. 10 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى ساعات 16عا دەيىن قاشقار ايماعىندا جىينى 4 ميلليون 471 مىڭ 700 ادامنان ۋلگى الىنىپ، 2 ميلليون 133 مىڭ 600 ادامنىڭ تەكسەرۇ ناتيجەسى شقتى، كونەئشار اۋ ـ دانىنان اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشىلار تەكسەرىلىپ انقتالۇدان سىرت، باسقا اۋدان، قالالاردىڭ ناتيجەسى تۇ ـ گەلدەي بولمىسز بولدى.

ژاڭ شيجياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: نۇكلەين قىشـ ـ قىلىن تەكسەرۇ ساقتىق دابىلى مەحانيزمىنەن جانە نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇى بولمىدى بولعان ادام بايقالعاننان كەيىن دەر كەزىندە نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇ سىندى وسى 2 ئتۇرلى قىزمەتتى ورىستەتۇ كونەئشار اۋدانىنىڭ ـ ـ نىدەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتى جۇنىنەن وتە ماڭىزدى رول اتقاردى. وسى رەت كونەئشار اۋداننىدا ـ عى اۋرۇ بەلگىسى جوق تۇڭعىش جۇعمدالۇشى داعدىـ ـ لى نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇ كەزىندە ىرىقتى تۇردە ـ گى اداقتاۋدان بايقالعان. اۋرۇ بەلگىسى جوق تۇڭعىش جۇعمدالۇشى بايقالعاننان كەيىن، دەر كەزىندە نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇ ارقىلى اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمـ ـ دالۇشىلاردى تەز ارادا اداقتاپ شقتىق، ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ جاعنان قاراعاندا، بۇل ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋگە توتەنشە پايدالى بولدى. ويتكە ـ نى اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشىلار دەر كەزىندە بايقالعاندىقتان، ولارمەن قاتىسى بار تىعىز جاناسقان ادامدار دا دەر كەزىندە مەدىتسىنالىق باقىلاۋعا الىنىپ، وسى وڭىردەگى تارالۇ تىزبەگىن دالمە ـ ئدال مەڭگەرۇـ ـ گە، ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ شارالارىن جۇرگىزۇگە، تارالۇ جولىن دەرەۋ ئۇزىپ تاستاۋعا مۇمكىندىك بولدى. نۇكلەين قىشقىلىن تەكسەرۇ جەدەل، دەر كەزىندە جۇر ـ گىزىلگەندىكتەن، ەرتە بايقالدى، ناۋقاستاردىڭ بارلىعى جۇعمدالۇدىڭ العاشقى مەزگىلىندە بولىپ، بارلىعى اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشى كۇيىندە تۇردى. جاپىاي تەكسەرۇ جۇرگىزۇ، تالداۋ جاساۋ ارقىلى كەزەكتە 164 اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشىنىڭ كونەئشار اۋدانى زەمىن اۋىلى 3 ـ قىستاعىنداعى زاۋودپەن قاتىسى زور ەكەنى، ەپىدەمىولوگياالىق بەلگىسى ەرەكشە بىردەي ەكە ـ نى انقتالدى. بارلىق ناۋقاس ىرىقتى تۇردەگى اداقتاۋدا بايقالدى. بارلىق اۋرۇ بەلگىسى جوق جۇعمدالۇشىلاردا كۇماندى ناۋقاستارمەن، دياگنوزى تۇراقتانعان ناۋقاستار ـ مەن، دەنە تەمپەراتۇراسى ورلەگەن ناۋقاستارمەن جاناسـ ـ قان تاريخى جانە مۇزداتىلعان زاتتارمەن، جابايى حايۋاناتـ ـ تارمەن جاناسۇ تاريخى بولماعان.

قاشقار ايماقتىق اكمشىلىك مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باس حاتشىسى اسەت ۋرايىم قاشقار ايماعىنىڭ زاتتىق ما ـ تەريالدارمەن قامتاماسىز ەتۇ جاعدايىن تانىستىردى. قاشقار ايماعى شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۇ، قامتاماسىز ەتۇ مەحانيزمىن دەر كەزىندە سىكە قوسىپ، ارناۋلى ادام شعارىپ، ەت، كوكونىس، ىستىق ـ ماي قوسمشا ازىق ـ تۇلىكتەردى قامداۋ جانە زات اينالىمى، جەتكىزىپ بەرۇ سياقتى ئتۇرلى قىزمەتتەرگە جاۋاپتى ەتىپ، قامداۋ ئتۇيـ ـ نى سياقتى ادام توپتاسقان ورىندارداى ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋدى جانە قامداۋمەن قامتاماسىز ەتۇ جاعدايىن باقىلاۋدى، تەكسەرۇدى كۇشەيتىپ، ئبولىنىپ زات ساتىپ الۇ، دەنە تەمپەراتۇراسىن ولشەۋ، اۋا الماستىرىپ زارارسىزداندىرۇ سياقتى ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ قىزمەتتەرىن ويداعىداي ىستەدى. قينىشلىعى بار بۇقارا ـ نىڭ تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇ قىزمەتتەرىن كورنەكتى تۇردە ويداعىداي ىستەپ، ەڭ تومەنگى تۇرمىسى قامتاماسىزداندىرىلاتىندارعا، قينىشلىعى بار وتباسىلا ـ رىنا دەر كەزىندە تۇرمىستىق كەرەك ـ جاراقتاردى تەگىن تاراتىپ بەرىپ، ناقتى قينىشلىقتارى مەن ماسە ـ لەلەرىن شنايى، ويداعىداي شەشتى. ساقتانۇ ـ قورعانۇ، زا ـ رارسىزداندىرۇ بۇيىمدارى، ەمدەۋ ئدارى ـ دارمەكتەرى، اسپاپتارى سياقتى ىندەتتەن ساقتانۇ ـ تىزگىندەۋ زاتتىق ماتەريالدارىن ئوندىرۇ، تاسۇ، ساقتاۋ، قامداۋ قىزمەتىن بار كۇشپەن ويداعىداي ىستەپ، ەمدەۋ اسپاپتارى مەن شۇعىل جاعدايلارعا توتەپ بەرۇ زاتتىق ماتەريالدارـ ـ مەن قامتاماسىز ەتۇدىڭ جەتكىلىكتى بولۇىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

مەكەن ـ جايىمىز: ئورىمجى قالاسى ياڭزىجياڭ جولى 1 ـ ئنومىرلى اۋلا، پوچتا ئنومىرى: 830051، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان